

Styrelsen för Nacka vatten och avfall AB

Strategi för en fossilfri och klimatneutral verksamhet

Förslag till beslut

Styrelsen föreslås besluta att:

- fastställa målsättning att Nacka vatten och avfalls verksamhet skall vara fossilfri enligt Scope 1, 2 och 3 (endast tjänsteresor) senast år 2026 i enlighet med GHG-protokollet
- redovisning enligt GHG-protokollet startas under 2023, med 2023 som basår för uppföljning
- klimatkompensation skall göras senast 2030 för eventuella utsläpp som kan uppkomma

Sammanfattning

I enlighet med Agenda 2030 och den beslutade Hållbarhetspolicyn skall Nacka vatten och avfall (nedan kallat NVOA) erbjuda vatten- och avfallstjänster för en hållbar och kraftfull samhällsutveckling och med målbilden att arbeta för en klimatneutral stad.

I detta steg omfattar beslutet de områden där NVOA har en direkt rådgivning.

GHG-protokollet = Greenhouse-gas protocol är en global standard som används för att underlätta organisationers rapportering av växthusgasutsläpp.

Scope 1 = egna anläggningar, egenägda fordon

Scope 2 = Inköpt el, värme, kyla och ånga för eget bruk

Scope 3 = endast tjänsteresor

Mats Rostö
Verkställande direktör

Jan Setréus
Avfallschef
Avfall

Bakgrund

Styrelsen har gett VD i uppdrag att presentera ett förslag till strategi för en fossilfri och klimatneutral verksamhet vilken ska innehålla tydliga mål och tidsramar. Med bakgrund i detta har NVOA har undersökt möjligheterna att bli en fossilfri och klimatneutral verksamhet. Under 2021 anlätades Ecoloop för att ta fram ett förslag för detta uppdrag. Detta förslag har omarbetats något men utgör en grund i detta ärende.

Ärendet

I dagsläget är det omöjligt för NVOA:s verksamhet att vara helt fossilfri. Därför måste gränsdragningar bestämmas för inom vilka delar inom bolaget som kan vara fossilfria. Det vanligaste sättet att genomföra klimatberäkningar är genom det så kallade GHG-protokollet.

Genom att välja metoden GHG-protokollet för klimatberäkning, så kan verksamheten följa upp sin klimatpåverkan, bestämma tydliga gränsdragningar och sätta upp mål och aktiviteter för att bli fossilfria och klimatneutrala.

GHG-protokollet står för Greenhouse Gas Protocol och är en global standard som används för att underlätta organisationers rapportering av växthusgasutsläpp. För att underlätta rapporteringen delas utsläppen in i tre olika kategorier som kallas för Scope 1, 2 och 3. Enligt GHG-protokollet är det obligatoriskt att rapportera utsläpp inom Scope 1 och 2 men valfritt inom Scope 3.

Syftet med att dela in utsläppen i Scope är att förtydliga för organisationer från vilken del av värdekedjan utsläppen kommer och vilka åtgärder som behövs för att minska dem.

Scope 1 omfattar egna anläggningar som till exempel pumpstationer, tryckstegringsstationer, vattentorn, ledningsnät och kretsloppscentraler samt NVOA:s tjänstebilar. Dessutom ett antal dieseldrivna reservaggregat och annan utrustning.

Att notera är att från 2024 kommer även ett antal återvinningsstationer (ÅVS) omfattas. Detta är kopplat till att ansvaret för insamling av tidningar och förpackningar övergår till kommunens ansvar.

Scope 2 avser inköpt el, värme, kyla etcetera.

Den el som idag köps in av NVOA levereras som grön el i det upphandlade ramavtalet.

Scope 3 omfattar indirekta utsläpp utöver inköpt energi, exempelvis material, transport och övriga externa leverantörer. Många verksamheter kan räkna in majoriteten av sina utsläpp inom Scope 3.

NVOA bedriver sin tjänsteleverans till sina kunder inom ramen för Scope 3. Till exempel leverera dricksvatten, avloppsrening, tjänsten avfallshämtning och hantering.

Det föreslagna beslutet utgår från att bolaget ska vara fossilfria enligt Scope 1 och 2 samt tjänsteresor inom Scope 3 till och med 2026. Fördelen med att göra denna gränsdragning är att det går att rapportera utsläpp, det går att nå fossilfrihet. Nackdelen är att de största mängden utsläpp finns inom Scope 3, där NVOA:s tjänsteleverans återfinns.

Nuläge

NVOA äger byggnader i form av pumpstationer, kretsloppscentraler, vattentorn med mera där driften idag är fossilfri enligt Scope 1 och 2 genom upphandlad grön el.

NVOA äger även anläggningar i form av vatten-, spill- och dagvattennät. Dessa byggnader, anläggningar och ledningsnät kräver löpande reparationer, renoveringar, av etableringar och nyetableringar, inte minst i samband med den omfattande stadsplanering och stadsutbyggnad som pågår (Scope 3).

NVOA jobbar idag kravställande mot våra största transportleverantörer i strävan mot att nå fossilfrihet. NVOA samverkar med kommunens inköpsorganisation för att förtydliga rutiner hur bolaget ställer krav på hållbarhet inklusive fossilfrihet i upphandling. NVOA deltar aktivt i Nacka kommuns projekt "Klimatneutrala Nacka".

Mål och syfte

NVOA vill genom detta åstadkomma en start för en resa mot en fossilfri och klimatneutral verksamhet enligt uppsatta mål.

Målsättningen är att på sikt inkludera bolagets huvudsakliga uppdrag där merparten ligger inom Scope 3. Då stor del av verksamheten inom Scope 3 bedrivs av entreprenörer och externa leverantörer finns ett behov av ett samlat grepp och tydliga krav i upphandling och samarbeten som stöder denna målsättning. Dessa krav bör även omfatta flera steg i leverantörsledet. Av vikt är att vidareutveckla en tydligare process för uppföljning och efterlevnad av ställda krav.

Ett arbete har genomförts där bolaget har prioriterat utifrån klimatnytta, kostnad och enkelhet inom vilka områden inom Scope 3 där insatser bör utvecklas. Exempel på dessa områden är:

- Inköp vatten och avloppsrening - Samverka med Käppala och Stockholm Vatten och Avfall (SVOA) för att nå en fossilfri och klimatneutral verksamhet.
- Avfallsinsamling - En stor del av drivmedelsanvändning inom avfallsinsamling är redan fossilfri, men detta arbete behöver fortsätta utvecklas.
- Avfallsbehandling - Ett tydligare arbete mot fossilfri och klimatneutral avfallsbehandling behöver konkretiseras.

Utöver detta är en löpande informativ och ambitiös dialog med NVOA:s kunder ett verktyg som kan minska klimatutsläppen. Att tillhandahålla system och kunskap som gör det enkelt att göra rätt har direkt påverkan på vilka klimatutsläpp som genereras och hur avfall mer kan bli en resurs. NVOA behöver arbeta tydligare för att redovisa vilka klimatutsläpp avfallshanteringen ger upphov till.

Ekonomi

Driftkostnad av en fossilfri bilpark kan i dagsläget vara mer utmanande att förutse med tanke på skiftande drivmedels- och elpris i både positiv och negativ riktning.

Inköpskostnaden för nya fossilfria bilar beräknas inte vara högre än kostnaden att byta ut nuvarande fordon mot fordon som går på diesel.

Den budget som presenteras för 2023 innehåller resurser kring hållbarhet och dessa resurser kommer kunna hantera de arbetsuppgifter som krävs enligt ovan.

Organisation

Arbetet leds av VD. Initialt bedöms extra insatser behövas för att få till arbetsätt och struktur för arbetet och uppföljningen. I detta arbete ligger kompetensutveckling initialt för chefer och sedan medarbetare. Resurser för att omvärldspaning, sammanställa och ta fram dokument, modeller och struktur för uppföljning, med mera. Detta bedöms kunna lösas med tillfälliga resurser (konsulter och/eller visstidsanställd personal) med rätt kompetens under den initiala fasen. På sikt bedöms arbetet kunna skötas i ordinarie verksamhet.

Åtgärder

För nedanstående åtgärder är VD högst ansvarig. Samverkan sker inom kommunen samt delegering inom den egna organisationen.

Åtgärd	Tidpunkt	Scope
Fullfölja strategi enligt Interna bestämmelser för företagsbilar om att ersätta dagens egenägda/leasade dieseldrivna fordon.	2023--2026	1
Säkerställa tillgång till fossilfritt bränsle som alternativ till diesel och eldrift. <ul style="list-style-type: none"> • Under en övergångsperiod tills fler eldrivna fordon är införskaffade. • Tills fordon som verksamheten behöver, men som inte finns att införskaffa med eldrift idag. • För oförutsedda händelser och krisberedskap. 	2023--2026	1
Säkerställ att tillräcklig laddinfrastruktur finns tillgänglig i egna lokaler/garage samt i rimlig närhet till arbetsområden.	2023--2026	1
Höja kunskapsnivån och följa utveckling inom branschorganisationer och myndigheter (exempelvis Avfall Sverige, Svenskt Vatten, Naturvårdsverket).	2023--2026	1, 2 och 3
Fatta beslut om konkret metod för att klimatkompensera de utsläpp som kvarstår.	2024--2030	1
Fortsätta upphandla grön el	2023--2026	2
Utöka omfattning för rapportering enligt-GHG protokollet för de mest prioriterade områdena.	2023--2026	3
Undersöka ytterligare utökad rapportering inom Scope 3.	2025--2030	3
Genomföra en nulägesanalys.	2023	3
I samverkan med branschorganisationer, kommunen och dess bolag undersöka möjligheten att utöka gränsdragningen inom bolagets verksamhet.	2023--2030	3
Tillsätta/frigöra resurser för ovanstående.	2023	Övergripande
Löpande arbete med att involvera och inkludera medarbetare i arbetet genom information och aktiviteter.	2023--2024	Övergripande
Ta fram enkla instruktioner och utbildningar för hur medarbetare kan minska sin klimatpåverkan genom exempelvis en miljösmart och säker körstil i företagets tjänstebilar, miljösmarta pendlingsresor till och från arbetet med mera.	2023--2025	Övergripande

Risker

Risikfaktor	Sannolikhet	Konsekvens	Risk	Åtgärd
Negativ publicitet om uppfattning blir att vi "silas mygg och sväljer elefanter"	2	3	6	Beskriva målsättning med stegvis införande. Transparens i redovisning
Annat hållbarhetsarbete nedprioriteras	3	3	9	Tillsätta resurs för kartläggning av nuläge och framtagande av hållbarhetsstrategi (GAP-analys). Integrera hållbarhetsarbete i verksamheten
Beslutet leder till fördyring i verksamheten t.ex. rusande el och drivmedelspriser	3	2	6	Säkerställa konkurrenskraftigt elavtal.
Brist på förnybart bränsle	4	4	16	Undersöka alternativ till HVO (Biogas, el)
Bristande utbud av specialfordon	4	3	12	Bevaka alternativ. Testa alternativ med befintliga leverantörer
Bristande laddinfrastruktur för tung trafik. Bristande Kapacitet i elnätet.	4	4	16	Initiera/delta i kommungemensamt projekt för att kartlägga behov. Driva utveckling.
El saknas på grund av krig/ofred, terrorism, extremväder.	2	5	10	Säkerställa i styrdokument Interna bestämmelser för företagsbilar.
Ökad restid på grund av resepolicy med minskat flygande.	2	1	2	Följer resepolicy.
Hittar inte ändamålsenliga sätt att klimatkompensera.	1	4	4	Ingen åtgärd.
Tillräckliga resurser för att arbeta fokuserat och övergripande med frågan saknas.	3	3	9	Tillsätt resurs.

Uppföljning

Redovisas årligen i bolagets verksamhetsberättelse och därmed inom Hållbarhetsrapporten som bilägg. Klimatbesparande åtgärder ska specifikt belysas, mål ska sättas och följas upp i tertialrapporterna.

Ärendets beredning

Jan Setréus, Avfallschef, i samråd med bolagets ledningsgrupp.